

P7_TA(2014)0235

Zpráva o pokroku Turecka za rok 2013

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 12. března 2014 o zprávě o pokroku Turecka za rok 2013 (2013/2945(RSP))

Evropský parlament,

- s ohledem na pracovní dokument útvarů Komise nazvaný „Turecko: zpráva o pokroku za rok 2013“ (SWD(2013)0417),
  - s ohledem na sdělení Komise ze dne 16. října 2013 nazvané „Strategie rozšíření a hlavní výzvy na období 2013–2014“ (COM(2013)0700),
  - s ohledem na svá předchozí usnesení, zejména na usnesení o zprávě o pokroku Turecka za rok 2009 ze dne 10. února 2010¹, usnesení o zprávě o pokroku Turecka za rok 2010 ze dne 9. března 2011², usnesení o zprávě o pokroku Turecka za rok 2011 ze dne 29. března 2012³, usnesení o zprávě o pokroku Turecka za rok 2012 ze dne 18. dubna 2013⁴ a usnesení o situaci v Turecku ze dne 13. června 2013⁵,
  - s ohledem na rámec pro jednání s Tureckem ze dne 3. října 2005,
  - s ohledem na rozhodnutí Rady 2008/157/ES ze dne 18. února 2008 o zásadách, prioritách a podmínkách přístupového partnerství s Tureckou republikou⁶ („přístupové partnerství“) a na předchozí rozhodnutí Rady o přístupovém partnerství z let 2001, 2003 a 2006,
  - s ohledem na závěry Rady ze dne 14. prosince 2010, 5. prosince 2011, 11. prosince 2012 a 25. června 2013,
  - s ohledem na Listinu základních práv Evropské unie,
  - s ohledem na závěry zprávy ze dne 26. listopadu 2013 vypracované komisařem Rady Evropy pro lidská práva, které upozorňují na nevhodný postup pracovníků donucovacích orgánů během protestů v parku Gezi;
  - s ohledem na čl. 110 odst. 2 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že dne 3. října 2005 byla zahájena přístupová jednání s Tureckem a že zahájení takových jednání je výchozím bodem dlouhodobého procesu s otevřeným koncem založeného na nestranných a přesně vymezených podmínkách a závazku k provádění reforem;
- B. vzhledem k tomu, že se Turecko zavázalo k plnění kodaňských kritérií, k provedení

---

¹ Úř. věst. C 341 E, 16.12.2010, s. 59.

² Úř. věst. C 199 E, 7.7.2012, s. 98.

³ Úř. věst. C 257 E, 6.9.2013, s. 38.

⁴ Přijaté texty, P7_TA(2013)0184.

⁵ Přijaté texty, P7_TA(2013)0277.

⁶ Úř. věst. L 51, 26.2.2008, s. 4.

náležitých a účinných reforem, k dobrým sousedským vztahům a postupnému sbližování s EU; vzhledem k tomu, že tyto snahy by měly být vnímány jako příležitost pro Turecko, aby pokračovalo v modernizaci;

- C. vzhledem k tomu, že by EU měla zůstat měřítkem pro turecké reformy;
- D. vzhledem k tomu, že podmínkou vstupu do EU zůstává v souladu se závěry ze zasedání Evropské rady z prosince 2006 i nadále splnění všech kodaňských kritérií a integrační kapacita EU;
- E. vzhledem k tomu, že Rada ve svých závěrech ze dne 11. prosince 2012 podpořila nový přístup Komise týkající se vyjednávacího rámce pro nové kandidátské země, podle něhož se v politice rozšíření klade na první místo dodržování zásad právního státu, a potvrdila, že ústřední bod ve vyjednávacím procesu by měly představovat kapitoly 23 (soudnictví a základní práva) a 24 (právo, svoboda a bezpečnost), které by měly být řešeny v časně fázi jednání, aby byla k dispozici jasná měřítka a dostatek času na zavedení nezbytných legislativních změn a institucionálních reforem, a tedy dosažení hmatatelných výsledků při provádění,
- F. vzhledem k tomu, že ve svém sdělení nazvaném „Strategie rozšíření a hlavní výzvy na období 2013–2014“ došla Komise k závěru, že Turecko představuje díky svému hospodářství, strategické poloze a důležité úloze v regionu strategického partnera EU a důležitý prvek pro její hospodářskou konkurenceschopnost a že v průběhu posledních dvanácti měsíců se v provádění reforem výrazně pokročilo; vzhledem k tomu, že Komise vyzvala k realizaci dalších reforem a k podpoře dialogu napříč celým politickým spektrem Turecka a dialogu s tureckou společností obecně;
- G. vzhledem k tomu, že Turecko dosud neprovedlo ustanovení dohody o přidružení mezi ES a Tureckem a dodatkového protokolu k ní, přičemž tato situace trvá již osmým rokem;
- H. vzhledem k tomu, že je třeba, aby Turecko ve svém vlastním zájmu a v zájmu posílení stability a podpory dobrých sousedských vztahů zvýšilo úsilí o vyřešení otevřených dvoustranných problémů, včetně nesplněných právních závazků a sporů ohledně pozemních a mořských hranic a ohledně vzdušného prostoru se svými nejbližšími sousedy, v souladu s ustanoveními Charty OSN a mezinárodním právem;
- I. vzhledem k tomu, že by Turecko mohlo hrát klíčovou úlohu při rozšiřování zdrojů energie a tras pro přepravu ropy, zemního plynu a elektřiny ze sousedních zemí do EU, a vzhledem k tomu, že při vytváření udržitelného nízkouhlíkového hospodářství by mohly z bohatých zdrojů obnovitelné energie Turecka těžit jak Turecko, tak i EU,
- J. vzhledem k tomu, že potírání korupce na všech úrovních je důležitou součástí fungujícího právního státu;
- K. vzhledem k tomu, že Turecko se stále aktivně angažuje v širším sousedství a je důležitým regionálním aktérem;

Důvěryhodné závazky a pevné demokratické základy

1. vítá zprávu o pokroku Turecka za rok 2013 a souhlasí se závěry Komise, podle nichž je Turecko strategickým partnerem EU a že v průběhu posledních dvanácti měsíců bylo

dosaženo značného pokroku v provádění reforem; zdůrazňuje význam a naléhavou potřebu dalších reforem v zájmu větší odpovědnosti a transparentnosti v turecké vládě a podpory širšího dialogu napříč politickým spektrem a ve společnosti, zejména náležitým zapojením a posilováním práv občanské společnosti, a také prosazováním naprostého dodržování základních práv a právního státu v praxi; připomíná ústřední význam zásady dělby moci a právního státu a základních práv pro každou demokracii a zdůrazňuje význam nestranného a nezávislého soudnictví pro skutečně demokratický stát;

2. poukazuje na transformační potenciál jednání mezi Unií a Tureckem a zdůrazňuje význam intenzivního dialogu a úzké spolupráce mezi Tureckem a EU v oblasti provádění reforem, aby mohla pokračovat jednání, která by Turecku poskytla jasný odkaz a věrohodná měřítká; zdůrazňuje proto význam jednání vedených v dobré víře a založených na vzájemném odhlodání Turecka a Unie provádět účinné reformy, které rozšíří demokratické základy turecké společnosti, podpoří základní hodnoty a povedou k pozitivním změnám v tureckých institucích, právních předpisech a v mentalitě společnosti; vítá tudíž zahájení jednání o kapitole 22;
3. vítá podpis dohody o zpětném přebírání osob mezi EU a Tureckem a zahájení dialogu o uvolnění vízového režimu dne 16. prosince 2013; zdůrazňuje, že je důležité, aby se EU a Turecko shodly na tom, že dohoda o zpětném přebírání osob a kroky vedoucí k uvolnění vízového režimu jsou podstatné pro oba partnery; vyzývá v této souvislosti EU, aby poskytla Turecku plnou technickou a finanční podporu při provádění dohody o zpětném přebírání osob, a Turecko, aby zavedlo vhodné politiky zaměřené na zajištění účinné mezinárodní ochrany žadatelů o azyl a zabezpečení dodržování lidských práv migrantů; zastává názor, že zřízení generálního ředitelství pro řízení migrace a provádění zákona o cizincích a mezinárodní ochraně jsou prvním pozitivním krokem v tomto směru; připomíná, že Turecko je jednou z klíčových tranzitních zemí pro nelegální migraci směřující do EU, a zdůrazňuje význam rychlé ratifikace dohody o zpětném přebírání osob a jejího účinného uplatňování vůči všem členským státům; vyzývá Turecko, aby plně a účinně provádělo stávající dvoustranné dohody o zpětném přebírání osob; zdůrazňuje jednoznačné výhody, které vyplývají z usnadnění přístupu podnikatelům, vysokoškolským pracovníkům, studentům a zástupcům občanské společnosti do EU, a vyzývá Turecko a Komisi, aby postoupily v dialogu s cílem dosáhnout podstatného pokroku v otázce uvolnění vízové politiky;

Plnění kodaňských kritérií

4. vyjadřuje hluboké znepokojení nad nedávným vývojem v Turecku, pokud jde o údajnou korupci na vysoké úrovni; vyslovuje politování nad odstraněním státních zástupců a policistů pověřených původním vyšetřováním, protože takový postup je v rozporu se základní zásadou nezávislého soudnictví a hluboce ovlivňuje vyhlídky na důvěryhodné vyšetřování; považuje za politováníhodné, že byla vážným způsobem narušena důvěra mezi vládou, soudnictvím, policií a sdělovacími prostředky; naléhavě proto vyzývá tureckou vládu, aby plně prokázala svou oddanost demokratickým zásadám a aby se zdržela jakéhokoli dalšího zasahování do vyšetřování a stíhání korupce;
5. připomíná turecké vládě její závazek potírat korupci, konkrétně provedením většiny doporučení obsažených v hodnotících zprávách vydaných v roce 2005, které vypracovala v rámci Rady Evropy Skupina států proti korupci (GRECO); vyzývá vládu Turecka, aby zajistila řádné fungování Účetního dvora v souladu s platnými mezinárodními normami a

zajistila veřejnosti a dotčeným orgánům, především Velkému národnímu shromáždění Turecka, plný přístup ke zprávám Účetního dvora, včetně zpráv o bezpečnostních silách; vyzývá Turecko, aby zajistilo spolupráci všech ministerstev s Účetním dvorem; znovu zdůrazňuje, že je třeba vytvořit soudní policii působící pod záštitou soudnictví;

6. vyzdvihuje klíčovou úlohu systému kontrol a vyvážených pravomocí v každém moderním demokratickém státě a zásadní roli, kterou turecké Velké národní shromáždění musí plnit jako ústřední bod tureckého politického systému, jenž poskytuje rámec pro dialog a konsenzus v celém politickém spektru; vyjadřuje obavy z politické polarizace a z nedostatku ochoty vlády a opozice usilovat o shodu na klíčových reformách a návrhu nové ústavy pro Turecko; naléhavě vybízí všechny politické subjekty, vládu i opozici ke spolupráci na posílení pluralitních postojů ve státních institucích a na podpoře modernizace a demokratizace státu a společnosti; zdůrazňuje klíčovou úlohu organizací občanské společnosti a nutnost zajistit odpovídající komunikaci s veřejností o reformním procesu; vyzývá politickou většinu, aby aktivně zapájela další politické síly a organizace občanské společnosti do účasti na procesu rozhodování o hlavních reformách a aby vždy zohledňovala jejich zájmy a názory tak, aby byly zahrnuty všechny strany; zdůrazňuje, že ústavní reforma musí zůstat hlavní prioritou v procesu další modernizace a demokratizace Turecka;
7. je znepokojen údajným systematickým profilováním úředníků státní správy a příslušníků policie a bezpečnostních sil na základě náboženské, etnické a politické příslušnosti;
8. zdůrazňuje, že je naléhavě nutné dále pokračovat v provádění ústavních změn z roku 2010, zejména pokud jde o přijetí právních předpisů o ochraně osobních údajů a o vojenském soudnictví a právních předpisů, kterými budou zavedena opatření pozitivní diskriminace zaměřená na zajištění rovnosti žen a mužů; zdůrazňuje, že je důležité tyto legislativní změny po jejich přijetí důsledně provádět;
9. oceňuje činnost dohodovacího výboru, který dosáhl shody na 60 ústavních změnách, ale vyjadřuje znepokojení nad pozastavením jeho činnosti a nynějším nedostatkem pokroku; je pevně přesvědčen, že by se mělo pokračovat v práci na nové ústavě pro Turecko, která je nezbytná pro reformní proces v Turecku; zdůrazňuje, že je důležité shodnout se v rámci reformy ústavy na účinném systému dělby moci a na inkluzivní definici občanství v zájmu dosažení plně demokratické ústavy, která zaručí rovná práva všem obyvatelům Turecka; zdůrazňuje, že by Turecko coby členský stát Rady Evropy mělo prospěch z aktivního dialogu s Benátskou komisí o procesu ústavních reforem; zdůrazňuje skutečnost, že proces ústavních reforem by měl být prováděn transparentně a takovým způsobem, aby byly zahrnuty všechny strany, s plným zapojením občanské společnosti na všech úrovních;
10. vyjadřuje hluboké znepokojení nad novým zákonem o Vysoké radě soudců a státních zástupců a upozorňuje na silnou ústřední roli, která je svěřena ministru spravedlnosti, což není v souladu se zásadou nezávislého soudnictví jakožto nutného předpokladu plně fungujícího demokratického systému kontrol a vyvážených pravomocí; zdůrazňuje, že pravidla, jimiž se řídí volba členů, složení a fungování Vysoké rady soudců a státních zástupců, by měla plně odpovídat evropským normám, a vyzývá tureckou vládu, aby vedla intenzivní konzultace s Evropskou komisí a Benátskou komisí a aby nový zákon o Vysoké radě soudců a státních zástupců na základě doporučení těchto komisí revidovala;

11. vítá demokratizační balíček, který předložila vláda dne 30. září 2013, a vyzývá vládu, aby jeho ustanovení rychle a v plné míře provedla, aby při přípravě prováděcích předpisů náležitě konzultovala s opozicí a příslušnými organizacemi občanské společnosti a aby pokračovala ve svých reformních snahách o změnu volebního systému (včetně snížení 10% hranice pro zastoupení v národním shromáždění) a o patřičné zapojení všech složek turecké společnosti s cílem upevnit demokracii a lépe zohlednit stávající pluralismus v zemi; zdůrazňuje, že je naléhavě nutné zavést komplexní antidiskriminační právní předpisy a zřídit antidiskriminační radu prosazující rovnost občanů; vyzývá proto vládu, aby zajistila, že právní předpisy týkající se trestných činů z nenávisti budou chránit všechny občany a komunity, včetně lesbických žen, gayů, bisexuálů a transsexuálů; vyzývá vládu, aby bezodkladně podnikla kroky ke zlepšení práv komunity alavitů; vyzývá k dalšímu úsilí o odstranění diskriminace, které čelí romská menšina, a rovněž o zvýšení zaměstnatelnosti jejích členů a omezení předčasného ukončování školní docházky;
12. vítá zřízení nových orgánů, konkrétně úřadu veřejného ochránce práv a tureckého státního orgánu pro lidská práva, které zahájily svou činnost v roce 2013, čímž byly vytvořeny další mechanismy, jejichž prostřednictvím mohou osoby žádat o ochranu svých základních práv a svobod;
13. vyjadřuje hluboké politování nad ztrátami na životech mezi demonstranty i příslušníky policie, nad neúměrným použitím síly ze strany policistů a nad násilnostmi, kterých se dopustily některé okrajové skupiny; domnívá se, že protesty v parku Gezi jsou jednak dokladem existence dynamické občanské společnosti v Turecku a jednak nutnosti vést další nezbytně nutný dialog a neodkladně provést další zásadní reformy, na jejichž základě se budou prosazovat základní hodnoty; považuje za politováníhodné, že soudy zjevně nepotrestaly všechny státní a policejní úředníky, kteří nesou odpovědnost za použití neúměrného násilí, za ztráty na životech a vážná zranění způsobená demonstrantům v parku Gezi; oceňuje proto, že probíhají administrativní vyšetřování (zahájená ministerstvem vnitra) a soudní vyšetřování a že se veřejný ochránce práv zabývá stížnostmi, které s událostmi v parku Gezi souvisí, jelikož se tím Turecku otvírá další příležitost, jak ukázat, že je odhodláno dodržovat zásady právního státu a předat odpovědné osoby spravedlnosti; očekává, že toto vyšetřování a posuzování stížností sporné záležitosti v plné míře a bezodkladně vyřeší; vyzývá Turecko, aby zavedlo vhodné interní přezkumné postupy a aby zřídilo nezávislý kontrolní orgán pro případy porušení předpisů policií; je toho názoru, že události v parku Gezi podtrhují potřebu rozsáhlých reforem, které by zajistily dodržování svobody shromažďování; vyzývá ministerstvo vnitra a policii, aby vypracovaly metody, jak přistupovat k protestům veřejnosti umírněnějším způsobem, a apeluje na ně, aby zejména nezatýkaly zdravotníky, právníky a další odborníky, kteří zajišťují základní práva demonstrantů, a aby jim nebránily v jejich činnosti; je znepokojen opatřeními přijatými vůči zdravotnickým pracovníkům, právníkům, vysokoškolským pracovníkům, studentům a profesním sdružením v souvislosti s jejich nenásilným vystupováním během událostí v parku Gezi;
14. konstatuje, že nebývalá vlna protestů je rovněž výrazem legitimní touhy mnoha tureckých občanů po pevnější demokracii; opět připomíná, že v demokratickém zřízení musí vláda podporovat toleranci a garantovat všem občanům svobodu náboženského vyznání nebo přesvědčení; vyzývá vládu, aby respektovala pluralitu a rozmanitost turecké společnosti;
15. vyjadřuje hluboké znepokojení nad faktem, že turecké sdělovací prostředky informovaly

o událostech v parku Gezi ve velmi omezené míře, a rovněž nad propuštěním novinářů, kteří kritizovali reakce vlády na tyto události; připomíná, že svoboda projevu a pluralita sdělovacích prostředků, včetně digitálních a sociálních médií, patří k hlavním evropským hodnotám a že nezávislý tisk je pro demokratickou společnost naprosto nepostradatelný, jelikož jejím občanům umožňuje, aby se aktivně a informovaně účastnili rozhodovacích procesů, čímž se posiluje demokracie; vyjadřuje hluboké znepokojení nad novým zákonem o internetu, kterým se zavádějí nepřiměřené kontroly připojení k internetové síti a jeho monitorování a který může mít závažný dopad na svobodu projevu, investigativní novinářskou práci, demokratickou kontrolu a přístup k politicky různorodým informacím přes internet; poukazuje na vážné znepokojení EU a Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě a žádá tureckou vládu, aby výše uvedený zákon přezkoumala v souladu s evropskými normami pro svobodu sdělovacích prostředků a svobodu projevu; opět se znepokojením připomíná, že většina sdělovacích prostředků je ve vlastnictví rozsáhlých konglomerátů, do nichž je soustředěna a které mají širokou škálu obchodních zájmů, a upozorňuje na zneklidňující a rozšiřující se fenomén autocenzury, kterou provádějí majitelé sdělovacích prostředků i novináři; je znepokojen tím, že novináři byli kvůli své kritice vlády propuštěni ze svých míst ve sdělovacích prostředcích; je vážně znepokojen postupy, které jsou využívány k potrestání majitelů sdělovacích prostředků kritických vůči vládě; vyjadřuje znepokojení nad důsledky akreditace, kterou provádějí státní instituce a jež je zaměřena především na opoziční sdělovací prostředky; vyjadřuje hluboké znepokojení nad obzvláště vysokým počtem novinářů, kteří jsou v současné době ve vazbě, což představuje zásah do svobody projevu a svobody sdělovacích prostředků, a vyzývá turecké soudní orgány, aby tyto případy co nejdříve prošetřily a řešily; zdůrazňuje zvláštní úlohu veřejnoprávních sdělovacích prostředků při posilování demokracie a vyzývá tureckou vládu, aby zajistila nezávislost a udržitelnost veřejnoprávních sdělovacích prostředků v souladu s evropskými normami;

16. vyjadřuje hluboké znepokojení a nespokojenost v souvislosti s tím, že při vypracovávání zákona o internetu a zákona o Vysoké radě soudců a státních zástupců neproběhl řádný dialog ani konzultace, a upozorňuje na to, že tato skutečnost je v příkrém rozporu s dřívějšími příklady dobré spolupráce; je hluboce znepokojen tím, že zákon o internetu a zákon o Vysoké radě soudců a státních zástupců vzdaluje Turecko od splnění kodaňských kritérií, a vyzývá tureckou vládu, aby se zapojila do faktického a konstruktivního dialogu o těchto dvou zákonech i další legislativě, zejména pokud jde o sdělovací prostředky a soudnictví, a aby se všemi prostředky pokusila o znovuoživení jednacího procesu a projevila skutečné odhodlání naplnit svou evropskou perspektivu, mj. na základě revize výše uvedeného zákona o internetu a zákona o Vysoké radě soudců a státních zástupců;
17. vyjadřuje své znepokojení nad nedávnými prohlášeními tureckého předsedy vlády, že by mohl zpřísnit stávající zákon o internetu a zakázat Facebook a YouTube;
18. konstatuje, že delegace ad hoc pro sledování soudních procesů s novináři v Turecku, jež byla vytvořena Parlamentem v roce 2011 a o níž se hovoří v usnesení parlamentu o zprávách o pokroku Turecka za rok 2011 a 2012, předložila v roce 2013 průběžnou zprávu o činnosti, jež vychází z konkrétních zjištění, a 1. dubna 2014 předloží o své činnosti zprávu závěrečnou;
19. poukazuje na obavy, s jakými turecká společnost sleduje řízení ve věci „Ergenekon“, které se rozrostlo do příliš velkých proporcí, jež je poznamenáno řadou procesních nedostatků a v němž byly proti obviněným údajně používány rozporuplné důkazy, takže

následné rozhodnutí soudu bylo přijato s nedůvěrou, podobně jako tomu bylo v případě „Sledgehammer“; ve světle výše uvedených skutečností opět zdůrazňuje, že případ KCK musí být důkazem síly a řádného, nezávislého, nestranného a transparentního fungování tureckých demokratických institucí a soudního systému a jejich pevného a bezpodmínečného závazku k respektování základních práv; vyzývá delegaci EU v Ankaře, aby důsledně sledovala další vývoj těchto případů, jakož i případná odvolací řízení a vazební podmínky, a předložila Komisi a Parlamentu zprávu;

20. poukazuje především na soudní procesy s Füsün Erdoğanovou a Pinar Selekovou; zastává názor, že tyto procesy svědčí o nedostatecích v tureckém soudním systému, a vyjadřuje znepokojení nad tím, že soudní řízení s Pinar Selekovou trvá již 16 let; trvá na tom, že veškerá soudní řízení by měla být vedena transparentně a za dodržení zásad právního státu a zajištění náležitých podmínek;
21. vyjadřuje znepokojení nad prohlubujícími se kulturními rozdíly v Turecku v tzv. otázkách životního stylu, v jejichž důsledku hrozí, že orgány začnou zasahovat do soukromého života občanů, jak dokládají nedávná prohlášení o počtu dětí, které by ženy měly mít, o smíšených studentských koležích a o prodeji alkoholu;
22. konstatuje, že provádění třetího souboru soudních reforem vedlo k propuštění značného počtu zadržovaných, a vítá čtvrtý soubor soudních reforem jakožto další důležitý krok k tureckému soudnímu systému, který bude v souladu s normami a hodnotami EU; zejména bere na vědomí i) nově zavedené a podstatné rozlišování mezi svobodou projevu, tisku a shromažďování a podněcováním k násilí či k teroristickým činům, ii) omezení trestného činu schvalování trestného činu či oslavování jeho pachatele na případy, kdy je zjevně a bezprostředně ohrožen veřejný pořádek, a iii) zúžení definice trestného činu spáchaného ve jménu organizace, jejímž členem pachatel nemusí být, pouze na organizace ozbrojené;
23. vítá úsilí Vysoké rady soudců a státních zástupců o podporu vyškolení velkého počtu soudců a státních zástupců v oblasti lidských práv a prosazování důkladného a funkčního pochopení judikatury Evropského soudu pro lidská práva; bere na vědomí přijetí akčního plánu pro předcházení porušování Evropské úmluvy o lidských právech a vyzývá vládu, aby zajistila jeho rychlé a účinné provádění tak, aby bylo možné všechny otázky spojené s rozsudky Soudu pro lidská práva v případech, kdy Turecko bylo shledáno vinným z porušování ustanovení Evropské úmluvy o lidských právech, vyřešit jednou provždy; vybízí vládu k pokračování v ambiciózních soudních reformách, které jsou založeny na nutnosti dosáhnout pokroku v ochraně a prosazování základních práv; v tomto ohledu zdůrazňuje, že je předně nezbytné reformovat protiteroristický zákon;
24. vyzývá Turecko, aby se zavázalo k boji proti beztrestnosti a úspěšně završilo úsilí o přistoupení k Římskému statutu Mezinárodního trestního soudu (MTS);
25. zdůrazňuje, že je důležité, aby projednávání kapitol 23 (soudnictví a základní práva) a 24 (spravedlnost a vnitřní věci) bylo zahájeno v počátečních fázích vyjednávacího procesu a uzavřeno je na jeho konci; poukazuje na to, že tento postup by byl v souladu s novým přístupem Komise vůči novým kandidátským zemím; připomíná, že projednávání těchto kapitol je podmíněno splněním podmínek stanovených v rámci oficiálních měřítek, a zdůrazňuje, že pokud by Turecku byla pro zahájení jednání o kapitolách 23 a 24 poskytnuta oficiální měřítka, poskytl by se mu tím jasný návod postupu při reformním procesu, který by tím byl současně oživen, a především by se reformní proces v Turecku

jasně zakotvil na základě evropských norem a se zvláštním ohledem na soudnictví; vyzývá proto Radu, aby se znovu pokusila o poskytnutí oficiálních měřítek a aby poté, co Turecko kritéria splní, usilovalo o otevření kapitol 23 a 24; vyzývá Turecko, aby v tomto ohledu co nejvíce spolupracovalo; vyzývá Komisi, aby bezodkladně prosazovala další dialog a spolupráci s Tureckem v oblasti soudnictví a základních práv a spravedlnosti a vnitřních věcí v rámci „pozitivní agendy“;

26. oceňuje rozhodnutí o návratu pozemků historického kláštera Mor Gabriel syrské komunitě v Turecku, které nadační sdružení (*Assembly of Foundations*) učinilo v souladu se závazkem vlády formulovaným v rámci demokratizačního balíčku; zdůrazňuje, že je nutné i nadále zajišťovat adekvátní právní rámec pro obnovování majetkových práv všech náboženských komunit; zdůrazňuje, že je důležité pokračovat v reformách v oblasti svobody myšlení, svědomí a náboženského vyznání, zejména je třeba umožnit náboženským komunitám získání právní subjektivity, odstranit veškerá omezení týkající se odborné přípravy, jmenování a následnictví duchovních, dosáhnout souladu s příslušnými rozsudky Evropského soudu pro lidská práva a s doporučeními Benátské komise a odstranit všechny podoby diskriminace či překážek souvisejících s náboženstvím; vyzývá turecká vládu, aby se zabývala žádostí komunity alavitů o uznání jejich modliteben (*cem evi*) za plnohodnotná místa bohoslužeb; zdůrazňuje, že je důležité odstranit všechny překážky, které brání rychlému znovuotevření semináře v Chalki a používání církevního titulu „ekumenický patriarcha“ ve veřejném životě; vyzývá soud v Yargitay, aby zvrátil rozhodnutí, na základě kterého byl historický chrám svatě Sofie v Trabzonu konvertován na mešitu, a aby se zasadil o jeho znovuotevření coby muzeum.
27. vyjadřuje podporu vzniku databáze shromažďující údaje o násilí páchaném na ženách, kterou v současné době sestavuje ministerstvo pro rodinu a sociální politiku; žádá, aby byly stávající právní předpisy o budování azylových domů pro ženy, které se staly oběťmi domácího násilí, doplněny o patřičné navazující mechanismy pro případy, kdy obecní či místní orgány tyto azylové domy nezřídí; podporuje úsilí ministerstva pro rodinu a sociální politiku o zvýšení postihů za nucené sňatky v raném věku, které je třeba vymýtit, a vybízí jej, aby v této cestě pokračovalo; vybízí k dalšímu úsilí o vymýcení tzv. „vražd ze cti“; opětovně vyjadřuje znepokojení nad nízkou mírou sociálního a ekonomického začlenění žen a nad jejich malou účastí na pracovním trhu, v politice a na vyšších pozicích správních orgánů a vybízí vládu, aby přijala vhodná opatření k prosazení významnější úlohy žen v ekonomické a politické struktuře Turecka; vyzývá všechny politické strany, aby přijaly konkrétní opatření s cílem dále posílit postavení žen, pokud jde o jejich aktivní zapojení do politiky; zdůrazňuje klíčovou úlohu vzdělávání a odborné přípravy při podpoře sociálního a ekonomického začleňování žen a význam zohledňování rovnosti žen a mužů v legislativním procesu a při provádění zákonů;
28. důrazně podporuje vládní iniciativu spočívající ve snaze nalézt řešení kurdské otázky prostřednictvím jednání s PKK za účelem definitivního ukončení teroristických aktivit této strany; vítá skutečnost, že vzdělávání v kurdštině je nyní v soukromých školách povoleno a vybízí vládu, aby provedla nezbytné reformy, jejichž cílem bude podpora sociálních, kulturních a ekonomických práv kurdské komunity, a to i prostřednictvím výuky v kurdštině na státních školách, které uskuteční na základě přiměřených konzultací s příslušnými zúčastněnými stranami a opozicí a jejichž celkovým smyslem bude umožnit skutečné otevření se vůči nárokům na základní práva všech občanů v Turecku; žádá Turecko, aby podepsalo Evropskou chartu Rady Evropy regionálních či menšinových jazyků; vyjadřuje znepokojení nad vysokým počtem trestních řízení vedených proti

spisovatelům a novinářům píšícím o kurdské otázce a nad zatčeními několika kurdských politiků, starostů a členů obecních rad, odborářů, právníků, protestujících a bojovníků za lidská práva v souvislosti s procesem proti Demokratické konfederaci Kurdistánu; vyzývá opozici, aby jednání a reformy aktivně podporovala jakožto důležitý krok, který bude přínosem pro celou tureckou společnost; vyzývá turecké orgány a Komisi, aby úzce spolupracovaly na posouzení toho, který z programů realizovaných v rámci nástroje předvstupní pomoci (NPP) by bylo v rámci projednávání kapitoly 22 možné využít na podporu udržitelného rozvoje na jihovýchodě;

29. vítá očekávané rychlé provedení prohlášení turecké vlády o záměru opětovně otevřít školu pro řeckou menšinu na ostrově Gökçeada (Imbros), což představuje pozitivní krok k zachování dvojí kultury na ostrovech Gökçeada (Imbros) a Bozcaada (Tenedos) v souladu s rezolucí Parlamentního shromáždění Rady Evropy č. 1625 (2008); konstatuje však, že k řešení problémů, s nimiž se příslušníci řecké menšiny potýkají, zejména v souvislosti s jejich majetkovými právy, jsou zapotřebí další kroky; vyzývá v této souvislosti turecké orgány, aby vzhledem ke klesajícímu počtu členů této menšiny podpořily k ní patřící vystěhovalecké rodiny, které se chtějí na ostrov vrátit, a poskytly jim pomoc;
30. domnívá se, že pro rozvoj prosperující a pluralistické společnosti a jako způsob na podporu sociálního a ekonomického začlenění do společnosti jako celku mají klíčový význam sociální dialog a zapojení sociálních partnerů; podtrhuje význam dalšího pokroku v oblastech sociální politiky a zaměstnanosti, zejména pokud jde o odstranění všech překážek, které brání účinnému a svobodnému fungování odborů, zejména v malých a středních podnicích, vypracování státní strategie zaměstnanosti, řešení problému nehlášené práce, rozšíření oblastí, v nichž působí mechanismy sociální ochrany, a zvýšení míry zaměstnanosti žen a osob se zdravotním postižením; bere na vědomí provádění nových právních předpisů týkajících se práv odborů ve veřejném i soukromém sektoru, a vyzývá Turecko, aby vynaložilo veškerou snahu na uvedení svých právních předpisů do plného souladu s normami MOP, zejména pokud jde o právo na stávku a právo na kolektivní vyjednávání; poukazuje na skutečnost, že je důležité otevřít kapitolu 19 týkající se sociální politiky a zaměstnanosti;

Budování dobrých sousedských vztahů

31. bere na vědomí pokračující úsilí Turecka a Řecka o zlepšení svých dvoustranných vztahů, a to i prostřednictvím dvoustranných jednání; vyjadřuje však politování nad tím, že dosud nebyla odvolána hrozba *casus belli*, kterou vyhlásilo Velké národní shromáždění Turecka vůči Řecku; naléhavě vyzývá tureckou vládu, aby zastavila opakované narušování řeckého vzdušného prostoru a pobřežních vod, stejně jako přelety tureckého vojenského letectva nad řeckými ostrovy;
32. vyzývá tureckou vládu, aby bez dalších odkladů podepsala a ratifikovala Úmluvu Organizace spojených národů o mořském právu (UNCLOS), která je součástí *acquis communautaire*, a připomíná plnou legitimitu výlučné ekonomické zóny Kyperské republiky; vyzývá Turecko, aby respektovalo svrchovaná práva všech členských států, včetně těch, jež se týkají průzkumu a těžby přírodních zdrojů na území nebo ve vodách pod jejich svrchovaností;
33. opakuje svou silnou podporu znovusjednocení Kypru na základě životaschopného urovnání, jež bude spravedlivé vůči oběma komunitám, a vítá v této souvislosti společné

prohlášení vedoucích představitelů obou komunit o opětovném zahájení rozhovorů o znovusjednocení Kypru, stejně jako závazek obou stran k nalezení řešení vycházejícího z dvoukomunitního a dvouzónového federálního uspořádání založeného na politické rovnosti a k tomu, aby měl sjednocený Kypr jako člen OSN a EU jedinou mezinárodní právní subjektivitu, jedinou státní svrchovanost a jediné občanství sjednoceného Kypru; vítá závazek obou stran vytvořit pozitivní atmosféru s cílem zajistit úspěch rozhovorů a přijmout opatření na budování důvěry, jež by podporovala vyjednávací proces; žádá Turecko, aby aktivně podpořilo tato jednání, jejichž cílem je spravedlivé, komplexní a životaschopné řešení pod záštitou generálního tajemníka OSN a v souladu s příslušnými rezolucemi Rady bezpečnosti OSN; vyzývá Turecko, aby začalo stahovat své ozbrojené síly z Kypru a v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN č. 550 (1984) předalo uzavřenou část města Famagusta Organizaci spojených národů; vyzývá Kyperskou republiku, aby pod dohledem celních orgánů EU otevřela přístav ve Famagustě, a podpořila tak pozitivní atmosféru vedoucí k úspěšnému rozřešení probíhajících jednání o znovusjednocení a umožnila kyperským Turkům obchodovat přímo a podle práva přijatelného pro všechny strany; bere na vědomí návrhy kyperské vlády na řešení výše uvedených otázek;

34. vítá společné prohlášení starostů Alexise Galanose a Oktaye Kayalpa z 10. prosince 2013, ve kterém vyjadřují silnou podporu znovusjednocené Famagustě;
35. vítá rozhodnutí Turecka zajistit Výboru pro pohřešované osoby přístup na ohrazené vojenské území na severu Kypru a vybízí Turecko, aby výboru poskytlo přístup do příslušných archivů a vojenských pásem pro účely exhumací; vyzývá k tomu, aby byl na činnost Výboru pro pohřešované osoby brán zvláštní zřetel;
36. zdůrazňuje význam uceleného a komplexního přístupu k bezpečnosti ve východním Středomoří a vyzývá Turecko, aby umožnilo politický dialog mezi EU a NATO zrušením svého veta vůči spolupráci mezi EU a NATO zahrnující Kypr, a vyzývá současně Kyperskou republiku, aby zrušila své veto namířené proti účasti Turecka v Evropské obranné agentuře;
37. naléhavě žádá Turecko a Arménii, aby přistoupily k normalizaci vzájemných vztahů, a to bezpodmínečnou ratifikací protokolů o ustavení diplomatických vztahů, otevřením hranic a aktivním zlepšováním vzájemných vztahů, zejména pokud jde o přeshraniční spolupráci a hospodářskou integraci;

Prohlubování spolupráce mezi EU a Tureckem

38. odsuzuje skutečnost, že Turecko odmítlo dostát své povinnosti plně a nediskriminačně uplatňovat dodatkový protokol k dohodě o přidružení mezi ES a Tureckem vůči všem členským státům; připomíná, že toto odmítnutí nadále velmi negativním způsobem ovlivňuje vyjednávací proces;
39. konstatuje, že Turecko je i nadále šestým největším obchodním partnerem EU a EU je největším obchodním partnerem Turecka, neboť 38 % veškerého tureckého obchodu směřuje do EU, odkud pochází téměř 71 % přímých zahraničních investic; vítá probíhající hodnocení celní unie EU-Turecko ze strany Komise, jehož cílem je posoudit dopad této unie na obě strany, stejně jako způsoby její modernizace, a naléhavě Turecko vyzývá, aby odstranilo zbývající omezení bránící volnému pohybu zboží;

40. domnívá se, že vzhledem ke strategické úloze Turecka coby energetického uzlu a zdroje bohatých obnovitelných zdrojů energie by měla být zvážena úzká spolupráce mezi EU a Tureckem v oblasti energetiky, stejně jako význam otevření jednání o kapitole 15 o energetice s cílem poskytnout odpovídající regulační rámec; zdůrazňuje dále význam zapojení Turecka do procesu utváření evropské energetické politiky; podtrhuje skutečnost, že je třeba zabývat se prioritami v oblasti změny klimatu, energie z obnovitelných zdrojů a energetické účinnosti, a v této souvislosti zdůrazňuje potenciál pro spolupráci mezi EU a Tureckem v otázkách ekologické energie; žádá Komisi, aby upřednostnila financování projektů v oblasti obnovitelné energie, energetické rozvodné sítě a propojitelnosti v Turecku; žádá Turecko, aby plně provedlo právní předpisy týkající se posuzování dopadu na životní prostředí, a to bez jakýchkoli výjimek pro rozsáhlé projekty;
41. bere na vědomí rostoucí angažovanost Turecka v jihovýchodní Evropě, zejména v Bosně a Hercegovině, a vybízí turecké orgány, aby uvedly své postoje do souladu se společnou zahraniční a bezpečnostní politikou EU, koordinovaly své diplomatické aktivity s místopředsdkyní Komise, vysokou představitelkou Unie a dále posílily svou spolupráci s členskými státy;
42. vítá odhodlání Turecka poskytnout humanitární pomoc téměř milionu syrských uprchlíků; žádá Turecko, aby pečlivě monitorovalo své hranice za účelem zabránění vstupu bojovníků a zbraní, jež by sloužili skupinám, jimž byla důvěryhodně prokázána účast na systematickém porušování lidských práv či odpor vůči přechodu k demokracii v Sýrii; je toho názoru, že EU, Turecko a další mezinárodní zúčastněné strany by měly aktivně usilovat o vypracování společné strategické vize v zájmu bezodkladného prosazení politického a demokratického řešení v Sýrii a podpory politické a hospodářské stability v regionu, a to zejména v Jordánsku, Libanonu, Íránu a Iráku; upozorňuje zejména na obtížné podmínky syrské uprchlické komunity alavitů, kteří hledají útočiště na okrajích velkých měst, a žádá Turecko, aby zajistilo, že se k nim efektivně dostane pomoc; zdůrazňuje, že je důležité zajistit uprchlíkům přístup ke vzdělání a zaměstnání, a vyjadřuje zároveň znepokojení nad sociálně-ekonomickým dopadem uprchlických komunit na města a vesnice v blízkosti uprchlických táborů; žádá Komisi, členské státy a mezinárodní společenství, aby úzce spolupracovaly s Tureckem na poskytování pomoci uprchlickému obyvatelstvu;

o

o o

43. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, místopředsdkyní Komise, vysoké představitelce Unie, generálnímu tajemníkovi Rady Evropy, předsedovi Evropského soudu pro lidská práva, vládám a parlamentům členských států a vládě a parlamentu Turecké republiky.